

Posudek vedoucího diplomové práce

František J i r a, DiS.

Psychosociální následky traumatického poranění mozku. Jejich dopad na rodinu pacienta.

FF UK, Katedra psychologie, Praha 2011

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.

Oponent: MUDr. Gabriela Šivicová

Diplomová práce se zabývá tématem trvale závažným, jímž jsou poranění hlavy a mozku a jejich následky. V souvislosti s jejich následky a dopadem na další život člověka po poranění nervového systému považuje autor předkládané práce za velmi důležitý aspekt změny v chování a osobnosti. Jak sám uvedl „... donedávna byly psychologické a emocionální problémy, způsobené poškozením mozku, většinou ignorovány, bagatelizovány nebo špatně posuzovány. Vítězstvím bylo fyzické uzdravení člověka ... „ (str. 103). Předkládaná práce se pokouší ukázat, jaké jsou konkrétní problémy v péči o takové jedince z pohledu jejich nejbližších a také celkové psychosociální následky s nabídkou možné pomoci při jejich řešení

Pan František Jira, DiS., člení svou práci klasicky na teoretické úvodní kapitoly (67 str.), empirickou část (38 str.), diskuzi a závěr. Doplnuje je písemnictví (97 publikací) a 3 přílohy.

V prvním oddílu (34 str.) teoretické části podává autor DP stručný přehled poznatků o neuroanatomii CNS, aspektech poranění mozku, vyšetřovacích metodách a nejčastějších somatických následcích takového onemocnění. V další kapitole nás František Jira seznamuje s psychosociálními následky po úrazu hlavy a mozku a rozdělil je do oblastí faktorů sociálních, psychických a zdravotních (somatických). Závěr literárního přehledu tvoří kapitola „Rehabilitace“, v níž autor DP hovoří o různých formách péče o jedince s takovým postižením (např. fyzioterapie, ergoterapie, logopedie, psychologická, sexuologická, neurologická intervence a další).

V empirické části autor diplomové práce vymezuje cíl výzkumu: „získat metodami zakotvené teorie důležité údaje, nové pohledy a hodnotící postoje a přesvědčení rodinných příslušníků, pečujících o osobu s poraněním mozku. Nálezy se budou zkoumat, hodnotit a vyústit v teorii“. Odpověď na výzkumnou otázku by měla přinést poznatky souvisící s vlivem poranění hlavy a mozku na život blízkých rodinných příslušníků. Protože se jedná o kvalitativní výzkum, zvolil autor jednu ze základních metod tohoto směru bádání, standardizovanou techniku ohniskových skupin, která kombinuje skupinový rozhovor s prvky brainstormingu a pozorování. Výzkumný vzorek tvořily tři skupiny (celkem 14 osob, 4 muži a 10 žen), přičemž kritériem pro přijetí byla péče o osobu po poranění mozku. Údaje z průběhu skupinové diskuse pak byly analyzovány. Pro ověření zakotvení teorie vybral pan František Jira narativní formu vytvoření návrhu teorie. V diskuzi autor zvažuje výhody a nevýhody práce v ohniskových skupinách, přičemž první spatřuje zejména v „určitém intuitivním

charakteru metody“, nevýhody pak v obrovském množství nashromážděných údajů, které vstupující do procesu kódování.

Z hlediska formálního zpracování lze vyzdvihnout schopnost správně citovat literaturu. Také byl adekvátně naplněn vymezený cíl práce, použity odpovídající výzkumné metody a následně provedena hluboká a rozsáhlá analýza výsledků. Zpracovaná DP má požadovanou jazykovou a terminologickou úroveň, formální úpravu a rozsah. Její výsledky lze také případně využít pro zkvalitnění práce s příslušníky rodin, pečujících o jedince s následky po poranění mozku.

Autor by se mohl případně vyjádřit ke konkrétní zpětné vazbě, kterou mu možná účastníci ohniskových skupin poskytli a také k tomu, jaké on sám vidí cesty ke zlepšení podpory a zájmu vůči pečujícím osobám o jedince po poraněních hlavy a mozku.

Celkově lze diplomovou práci pana Františka Jiry, DiS., hodnotit jako velmi odvážný příspěvek k ožehavé problematice péče o jedince po kraniocerebrálním traumatu z pohledu jeho nejbližších osob, rodičů, partnerů apod. Pokusil se o nový přístup v oblasti zatím nepřilíš „vědecky“ zmapované a tvořivě k tomu využil málo běžný a na pečlivé zpracování značně náročný kvalitativní metodologický přístup.

Závěr: Předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce v oboru psychologie a doporučuji ji jako předmět obhajoby. Navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 1. 1. 2012

Petr Kulišťák